

DONNA
LEON
DE VUURPROEF

VERTAALD DOOR
LILIAN SCHREUDER

2025
AMSTERDAM

De eerste paar keer gaven de berichten op Instagram geen duidelijkheid over met hoeveel ze waren en evenmin hadden de deelnemers een speciaal doel. Die avond hadden ze alleen afgesproken op La Fondamenta della Misericordia, maar iemand uit Castello had geklaagd dat dit te ver voor ze was, dus wat vinden jullie van Santa Giustina? Waarna dat besluit weer werd gewijzigd door iemand die schreef dat Santa Giustina niet de moeite waard was om er rotzooi te schoppen, dus waarom niet de Piazzetta dei Leoncini? Die was dichterbij en wat ze daar wilden gaan doen zou dan niet onopgemerkt blijven.

In minder dan tien minuten renden beide groepen de piazza op, de ene vanuit de Calle de la Canonica, de andere onder de Torre dell'Orologio door. Ze botsten tegen elkaar, waarbij er niets te horen was, behalve wat gegrom en het geluid dat een vuist maakt als die op een schouder of hoofd beukt. Ze smolten snel samen tot een massa van bewegende lichaamsdelen. Ze vielen, kropen overeind, werden weer tegen de grond geslagen, kwamen overeind en gaven een beuk op iemands nek, om daarna onderuit te worden geschopt en weer te vallen.

Eén bende was groter dan normaal: beveiligingscamera's onderscheidden later twaalf jongens, van wie er zes voor het eerst werden geïdentificeerd; de overige zes waren al bekend. De andere bende had tien leden, van wie er een met een metalen pijp rondliep waarmee hij eerder een etalageruit kapot had geslagen; hij en twee vrienden hadden de zakken van hun jassen daarna volgestopt met brilmonturen.

Ze hadden de pech dat ze hun verzamelplek hadden gewijzigd nadat ze het erover hadden gehad hoe ze er het best konden komen. Nadat ze daar eindelijk een besluit over hadden genomen, in een gezamenlijk verlangen om lol te trappen en zich te verheugen op het vooruitzicht van geweld, kwamen ze op het San Marcoplein aan, drie minuten nadat de wisseling van de wacht op het politiebureau niet ver van Caffè Florian had plaatsgevonden. Hierdoor was er kort een dubbel team agenten op het bureau aanwezig dat het geschreeuw en de herrie uit de richting van de Basilica hoorde. Vijf agenten renden de piazza op, richting het lawaai, totdat ze hen in het zicht kregen.

Nog eens twee agenten, met een speciale dienst van elf uur 's avonds tot vijf uur in de ochtend, als onderdeel van een politiebepsluit om de stad 's nachts veilig te houden, liepen net de Piazza op. Zo kwam het dat de jongens, van wie sommigen zich al ongemakkelijk voelden bij het besef dat het uitdelen en incasseren van klappen en stompen toch niet zo leuk was als basketballen, ongewapend en onbeschermd tegenover zeven politieagenten stonden.

Het aantal politieagenten en de aanblik van hun wapenstok en pistool die aan hun riem hingen, veranderden de adrenaline van het gevecht in angst bij het zien van een sterkere macht. De wapens die de politie droeg, deden het numerieke voordeel van de jongens teniet en lieten de bubbel van hun heldhaftigheid uit elkaar spatten. De jongste plaste in zijn broek, een andere legde zijn handen over zijn gezicht en boog zich voorover om te doen alsof hij er niet was; weer een andere deed twee stappen naar achteren en maakte zich klein bij een van de *passarelle*, daar opgestapeld om te worden gebruikt in het geval van *aqua alta*.

Toen de agenten de onrust zagen die alleen al hun aanwezigheid veroorzaakte bij de jongens, verhardden ze hun gezichtsuitdrukking en verhieven ze hun stem, terwijl ze de jongens naar het politiebureau lieten lopen. Op geen enkel moment raakten de politieagenten hen aan: net als cowboys dreven ze hen voort

door een verandering van toon en korte bevelen. In plaats van koeienvlaaien lieten twee van de jongens een spoor van stiekem weggegooide brilmonturen achter zich.

Macaluso, de brigadier die was achtergebleven en die vanaf de treden die naar het bureau leidden het bijeendrijven van de jongens had gevolgd, ging weer naar binnen, haalde een aantal formulieren tevoorschijn uit de la van zijn bureau en legde er een handvol potloden bovenop.

Toen de eerste jongens binnenkwamen, wees hij op de papieren en zei: 'Pak een potlood en een formulier en vul dat in. Geef het aan mij als je klaar bent.'

De kleinste van de jongens zei: 'Alstublieft, signore, mag ik even bellen?' Hij klonk alsof hij op het punt stond te gaan huilen, maar toch ging de agent, die zelf drie kinderen had, staan en schreeuwde 'Silenzio' tegen de groep. Toen het praten ophield zei hij: 'Nee, jullie mogen niet bellen. Misschien nadat jullie je formulier hebben ingevuld. Dan mogen jullie allemaal één telefoontje plegen.' Hij zag hoe een van de jongens achter in de groep zijn mobiel in de lucht stak en toetsen begon in te drukken.

'Andolfatto, neem zijn telefoon in beslag,' beval de brigadier, terwijl hij wees op de jongen met de telefoon in zijn hand. De andere agent liep erheen en greep de telefoon voordat de jongen kon proberen om die te laten zakken.

'Dat is mijn...' begon hij, maar de agent die hem had afgenomen gaf hem een blik die zo koud was dat de jongen bevroor. De agent liep terug naar het bureau dat voorin de ruimte stond en wierp de telefoon van de jongen nonchalant op het blad.

Terwijl dit gaande was, verborg een andere jongen zijn mobiel in zijn hand en begon een bericht in te typen, maar het licht reflecteerde tegen de brillenglazen van de jongen die naast hem stond. De brigadier zag het geschitter en kwam overeind. De telefoon verdween. De brigadier boog zich voorover, pakte de prullenbak naast zijn bureau en leegde die op de grond. Verscheurde formu-

lieren, gebruikte tissues, drie of vier verfrommelde kaarten van Venetië en zes of zeven kartonnen bekertjes waarin koffie had gezeten vielen op de grond. De brigadier keek in de prullenbak en toen hij zag dat die leeg was, deed hij twee stappen in de richting van de jongens.

‘Goed. Let op. Jullie allemaal. Als twee van jullie iets fout doen, dan zal de rest daar de prijs voor moeten betalen.’ Hij duwde de prullenbak in de handen van de jongen die het dichtst bij hem was en verhief zijn stem om hen allemaal toe te spreken. ‘Als jullie vriend hier bij je langsloopt, dan leg je je telefoon erin.’ Er volgde een collectief naar adem happen, waarna er een verontwaardigd ‘Maar...’ klonk.

De brigadier bewoog zich zo snel als een slang en stond binnen een seconde voor een puber van rond de vijftien, langer dan hijzelf en veel gespierder. ‘Heb je iets te zeggen, jongen?’ vroeg de brigadier op neutrale toon. ‘Je kon niet wachten om mammië en pappië te bellen, niet? Nou, jullie zullen nu allemaal mijn telefoon moeten gebruiken om ze te bellen, een voor een.’

Hij draaide zich om en keek naar de jongens die stonden. ‘Dit gaat je problemen opleveren, vraag het maar aan jullie vriend hier,’ en ging terug naar zijn stoel.

De jongen met de prullenbak kwam naar het bureau en zette die daar neer. Voordat de brigadier het kon vragen, stak hij zijn hand in een zijzak van zijn jack, haalde er zijn eigen telefoon uit en legde die zacht boven op de andere telefoons.

‘Zijn ze allemaal hier?’ vroeg hij aan de jongen.

‘Ja, meneer.’

‘Hoeveel?’

‘Tweëntwintig, meneer,’ zei hij, waarbij hij zijn hoofd boog. Op zachtere toon voegde hij eraan toe: ‘Galvani had er twee.’ De brigadier keek naar de jongen voor hem, waarbij hij nu pas zag dat de jongen bang was dat hij hier op de een of andere manier verantwoordelijk voor zou worden gehouden.

De brigadier boog zich over het bureau en zei zacht, zodat alleen de jongen het kon horen: ‘Denk je dat hij schizofreen is?’ en glimlachte. Toen de jongen niet reageerde, verduidelijkte de brigadier zijn woorden door te zeggen: ‘Dus hij heeft twee verschillende telefoons nodig?’

Het duurde even voordat de jongen begreep wat de brigadier bedoelde. Toen dat uiteindelijk het geval was, probeerde hij niet te glimlachten. ‘Ja, meneer,’ zei hij.

Voordat de brigadier kon antwoorden, klonk er een stem van achter uit de groep. ‘Agent?’

‘Ja?’

‘Is er hier een toilet?’

Er volgde wat gegrinnik, waarna de agent zei: ‘En als ik jullie zou vertellen dat dit buiten gebruik is voor iedereen die zojuist moest lachen, en het nog wel een paar uur zal duren voordat jullie worden opgehaald, zouden jullie dan nog steeds lachen?’

Daarna richtte hij zijn aandacht weer op de jongen die de vraag had gesteld en zei: ‘Aan het einde van de gang rechts.’

Hij pakte de ingevulde formulieren en rangschikte ze in alfabetische volgorde. Vervolgens belde hij de ouders van elke jongen, identificeerde zichzelf, zei dat hun zoon door de politie was aangehouden en op het bureau op het San Marcoplein zat. Daarna vroeg hij of ze hem wilden komen ophalen. Sommige ouders waren perplex, sommige werden kwaad, sommige schrokken en sommige protesteerden, maar allemaal, geconfronteerd met Macaluso's weigering om meer informatie te geven, zeiden ze dat ze zouden komen. Tegen die tijd hadden de jongens beslag gelegd op alle stoelen en een flink deel van de grond. Nadat alle ouders waren gebeld, en ze op één na allemaal de telefoon hadden opgenomen, belde Macaluso naar de *questura* om te vragen of ze de *commissario* die nachtdienst had wilden bellen. Daarna ging hij aan de slag om de volledige naam van de jongens, hun geboortedatum en adres in de computer in te voeren.

Commissario Claudia Griffoni, die dienst had die avond, arriveerde om elf minuten voor twee op het politiebureau. Ze droeg een beige broek, tennisschoenen, een beige suède jack en had een rode kasjmier sjaal om haar hals. De brigadier kwam overeind toen zij binnenkwam, maar hij salueerde niet. 'Dit zijn de leden van de jeugdbendes,' zei hij neutraal. 'Ze waren op de Piazzetta.'

Ze liet haar blik gaan over de slaperige groep.

Twee van hen hieven hun hoofd en keken naar Griffoni, waarna een van hen zijn variant van bewonderend gefluit liet horen.

Commissario Griffoni keek langzaam op en wierp een blik op de twee jongens. Daarna draaide ze zich om naar de brigadier en zei op haar meest neutrale toon: 'Artikel 341 bis van de *codice penale*: Belediging van een ambtenaar in functie. Beschadiging van hun reputatie. Indien in het openbaar gedaan...' hier pauzeerde ze even en beschreef een wijde cirkel met haar arm '...bestaat de kans op een vonnis van zes maanden tot drie jaar.'

Griffoni bracht haar handpalm naar haar voorhoofd, zoals iemand doet die bij scherp licht in de verte wil kijken. 'Jongeman,' zei ze tegen degene die had gefloten, 'was er iets wat je tegen mij wilde zeggen?'

'Nee.'

'Nee? Nee wie? Mijn naam is Claudia Griffoni en ik ben commissario van de politie in deze stad.'

De jongen raakte in verwarring door wat Griffoni hem duidelijk probeerde te maken.

Nadat ze op zijn reactie had gewacht maar alleen stilte hoorde, zei ze: 'Laat me eens even aan jou vragen – hoe heet je?'

'Alessandro Berti.'

'Goed, signor Berti, en wat is mijn naam?'

'Claudia Griffoni.'

'Ben je misschien iets vergeten, signor Berti?'

Het kostte hem heel wat tijd om de situatie te accepteren, maar Griffoni had de hele nacht en wachtte rustig op hem.

‘Commissario Griffoni,’ zei hij.

Griffoni’s glimlach was minimaal, maar het was een glimlach.

Nadat er weer enige tijd was verstreken begonnen de ouders die als eersten waren gebeld binnen te komen. Griffoni liet het aan de brigadier over om hun identificatie te controleren, hun vragen te beantwoorden en het papierwerk af te handelen. De brigadier vroeg elke jongen om zijn eigen telefoon uit de prullenbak te halen.

Het duurde tot ruim na vieren voordat alle jongens, op één na, waren opgehaald door hun ouders in verschillende stadia van ongelof of apathie. Sommige moeders leken overstuur toen ze hoorden wat hun zoon had gedaan of op zijn minst welke aanklacht er tegen hem kon worden ingediend; andere leken totaal niet verbaasd.

Toen er nog maar één over was, overhandigde Griffoni hem de overgebleven telefoon en vroeg of hij zelf wilde proberen zijn ouders te bellen, waarna ze zijn naam vroeg.

‘Orlando Monforte, *dottoressa*,’ antwoordde de jongen, en hij vertelde haar dat hij met zijn vader in Castello woonde. Hij stak zijn telefoon omhoog en verklaarde dat zijn vader om elf uur ’s avonds altijd zijn telefoon uit zette. ‘Het is uitgesloten dat hij opneemt,’ zei hij verontschuldigend. Terwijl hij om zich heen keek in de ruimte vroeg hij aan Griffoni: ‘Zou ik hier kunnen blijven, *dottoressa*?’

Hij was tenger, kleiner dan Griffoni, met brede schouders die suggereerden dat ze erop wachtten totdat ook de rest van zijn magere lijf zich zou gaan ontwikkelen en ook groot en breed zou worden. Zijn ogen waren bruin, zijn neus kort, zijn oren zaten dicht tegen zijn hoofd: hij zou eruit hebben gezien als een gemiddelde jongen als die blik er niet was geweest, constant nieuwsgierig, constant snel. Hij deed haar denken aan haar neef Antonio.

‘En op de grond slapen zeker?’ vroeg Griffoni.

‘Nee, op een stoel. Er is nu geen gevecht meer om een stoel,’ zei

hij en glimlachte. Hij zag er jonger uit als hij glimlachte, meer als een kind, en wat kwetsbaarder.

Alleen zijn formulier lag nog op het bureau van de brigadier, dus Griffoni liep erheen en keek erop. 'Is dit het juiste adres, Castello 3165?'

'Ja, commissario.'

'In de Salizada San Francesco, in de buurt van La Beppa?' vroeg ze, waarmee ze een winkel in het hart van Castello noemde waar ijzerwaren, ondergoed, schoenen, overhemden en sweaters werden verkocht, zo ongeveer alles waar je naar zou kunnen vragen.

'Hoe weet u waar dat is?' vroeg hij. 'Wij zijn de enigen die daarheen gaan.'

'Wij?' vroeg ze.

'Mensen uit de buurt.' Toen Griffoni niets zei, voegde hij eraan toe: 'Ik ben verbaasd dat u het kent, omdat u niet uit de wijk komt.'

'Waarom zeg je dat?'

'Met alle respect, commissario, niet met uw accent.' Hij boog zich voorover om zijn sneakers te strikken.

'Houdt dat in dat alleen Venetianen in Venetië wonen?'

'Dat zou fijn zijn, hè?' vroeg hij, met de stellige overtuiging dat iedereen die hij dat zou vragen het met hem eens zou zijn.

'Ik woon hier, maar ik ben geen Venetiaanse.'

Hij glimlachte opnieuw om haar voor te bereiden op zijn grapje en zei: 'Ik denk dat u mij dat niet hoeft te vertellen,' om er een seconde later aan toe te voegen: 'Commissario.'

Ze lachte. Toen vroeg ze: 'Heb je een huissleutel?'

'Ja, dottoressa.'

Griffoni keek naar de brigadier, die zijn aandacht had gericht op *Il Gazzettino* van gisteren in plaats van op hun gesprek. 'Denkt u dat ik in loco parentis zou kunnen functioneren, brigadier?'

Hij liet zijn krant zakken en keek van haar naar de jongen en weer terug. Kennelijk had hij besloten dat geen van beiden een ernstig risico vormde voor de ander toen hij zei: 'Als dat inhoudt

dat u hem naar huis gaat brengen, commissario, dan lijkt me dat een goed idee.' Hij maakte een hand los van *Il Gazzettino* en gebaarde ermee in de ruimte terwijl hij zei: 'Dit is geen plek voor een jongen zoals hij om er een nacht door te brengen.'

Terwijl ze zich tot de jongen wendde vroeg ze: 'Ben je het daarmee eens, Orlando?'

'Ja, dottoressa. Ik ben het eens met de brigadier dat het een goed idee is.'

Dat was voldoende om ervoor te zorgen dat ze het bureau verlieten en de piazza op liepen, die nu leeg was op twee vuilnismannen na die langzaam het plein schoonveegden.

Griffoni keek op haar horloge: op de een of andere manier was het 05.32 uur geworden. Vandaag was het dinsdag, dus hij zou naar school moeten. 'Hoe laat begint jouw eerste les?'

'Om acht uur.'

'Dan heb je nog tijd om naar huis te gaan. Wat zal je vader zeggen als je zo laat binnenkomt?'

Nonchalant, alsof het onderwerp hem niet interesseerde, zei Orlando: 'Die slaapt dan nog.' Toen, zijn stem vol valse bravoure, voegde hij eraan toe: 'Ik kan zo laat thuiskomen als ik zelf wil.'

Ze wachtte even voordat ze vroeg, waarbij ze zowel verbaasd als bezorgd klonk: 'Vind je dat fijn?'

Orlando stopte zijn handen in de zakken van zijn spijkerbroek en raadpleegde zijn voeten. Na enige tijd was hij tot een conclusie gekomen. Hij keek naar haar op en zei: 'Niet echt, nee. Het zou leuk zijn als hij wat meer aandacht voor me had.'

'Is dat de reden waarom...?' maar voordat ze haar zin kon afmaken, sprong Orlando de drie treden naar het plaveisel af en sloeg rechtsaf. Hij keek om en zwaaide met zijn arm in een brede boog, om haar aan te sporen hem te volgen.